

SUFLETUL FIECĂRUI LOC de Corneliu Leu

Un inginer geolog caută în Deltă (?!) aramă. Dacă se va găsi, acolo va lua ființă un oraș. Localnicii o doresc, dar și echipele de mineri (venite prematur la fața locului, doar pe baza unei simple ipoteze neverificate !).

Tot acolo vor lua ființă și niște uzine, pentru care au și apărut proiectanții, dar locul ales este departe de viitorul oraș, undeva peste canale. Atirină de faptul descoperirii zăcămintului de cupru dacă acele uzine vor fi mutate în preajma localității. Nimeni, nici ministerul nu mai crede în descoperirea zăcămintului, în afară de încăpăținatul geolog și de noi, spectatorii, care (inducția asta, care nu ne mai joacă de mult feste !) avem siguranța că lucrurile se vor sfârși cu bine, altfel ce rost ar avea obstinația eroului ? Ba încă, am pune la indoială întreprinderea autorului și a montării : necesita, doar, muncă și bani...

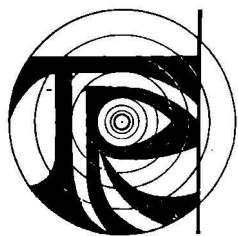
Mai apare și o tânără fată, care intervine în conflictul dintre tânărul geolog încăpăținat și inginerul responsabil cu proiectarea uzinelor. Conflictul capătă culoare sentimentală. Cei doi bărbați și-au disputat-o. Se manifestă o undă de gelozie a inginerului constructor, dar fata nu-l lasă să se transforme într-un Othello, căci tot ea rezolvă repede conflictul. Cum ? Printr-o faptă hotărâtă. Ea deschide magazia cu materiale, scoate

explozibilul necesar pentru a distruge stratul de rocă din mina părăsită, ia o barcă cu motor pentru a-l transporta, desigur, la locul cu pricina. Dar... (există întotdeauna un *dar*, mai ales în piesele de teatru), geologul pusese deja oameni la mină, cu puțin explozibil, păstrat pentru o ultimă încercare. Privind ceasul, își dă seama că fata va ajunge la mină chiar în momentul exploziei. Inimile celor doi ingineri se stringe de teamă. Nu mai puțin, și ale noastre. Urmează o urmărire nebună, cu bărcile cu motor, pe canale și lacuri, o cursă contra cronometru, dar fata ajunge înainte și e sortită să moară sub dărîmături — am uitat să spun că o cheamă Ana, nume fatidic, din cunoscuta baladă. Nu, nu va muri, ne zicem în gând, în ciuda numelui fatidic, în ciuda faptului că a intrat în mină tocmai când s-a aprins fitilul Bickford. Și așa se și întâmplă : sfînta vigență a unui muncitor, care, văzînd o umbră strecurîndu-se prin galerii, stinge fitilul. Stinge fitilul și Ana scapă, ca prin urechile acului, de soarta ei, stabilită prin tradiție. Toți o înconjoară și-i primesc, ca pe o ofrandă, explozibilul. Roca e dislocată și minerii ies afară, cu mineru de cupru în pufoaice, și cu Ana, eroina ce ne-a ținut în suspense, și care pleacă, lăsîndu-i pe cei doi ingineri cam pleoștiți : pleacă, pentru că nici unul nu a crezut în ea, în vocația ei de eroină, pleacă în căutarea unor bărbați mai vajnici — cel puțin, așa motivează ea cînd pleacă. Piesa e montată așa cum am prezentat-o aici de Sergiu Ionescu.

Actorii au fost Ion Caramitru, Alexandru Repan, Catrinel Paraschivescu.

Ne pare rău să constatăm că tocmai Corneliu Leu, autor de piese cu real fior dramatic, ne dă cu atîta ușurință un astfel de bruion dramaturgic.

Constantin Radu-Maria

„LA ANIVERSARĂ“

Ciclul „Oameni de seamă“ a transmis în premieră, așa cum era și firesc într-o lună sărbătorește însemnată de numele lui Mihai Eminescu, un scenariu radiofonic dedicat marelui poet : *Om și Lu-*

ceafăr — *Eminescu* de Victor Crăciun, în regia lui Constantin Dinischiotu.

Nu rareori, evocările de acest tip au o valoare mai mult ocazională, festivă, textele păcătuind printr-o imagine simplificatoare, alăturare conștiincios-scolărească de fragmente din operă și de momente din viața artistului. De aceea așteptam cu oarecare temere scenariul lui Victor Crăciun (dezamăgiți, să recunoaștem, și de titlul destul de convențional) ; am avut plăcuta surpriză de a asculta un text închegat, alcătuit după formula știută, dar fără eticheta „uz didactic“, compus cu grijă pentru armonizarea întregului, cu simț al ritmului dramatic. Momentele

dramatizate au fost destul de puține, bine încastate în succesiunea de versuri, accentul s-a plasat pe colajul de poezie, fragmente din corespondență, comentarii asupra operii eminesciene. Autorul scenariului a urmat un fir al cronologiei, al evoluției creatorului și omului, dar a urmărit, în egală măsură, o logică, o dezvoltare dramatică a subiectului, textul reușind nu doar să „instruiască”, ci și să emoționeze. Faptul de a scrie replicile unor mari personalități ale culturii românești — Caragiale, Titu Maiorescu, Slavici sau Creangă — nu l-a făcut pe autor, așa cum de multe ori se întâmplă, să le atribuie doar ipostaze solemne, un limbaj alcătuit exclusiv din „maxime și cugetări”; tonul adoptat a fost simplu, firesc, nu de natură să anuleze dimensiunea monumentală, ci să o apropie de sensibilitatea noastră, astfel încât dialogul a avut fluiditate și expresivitate.

Am recunoscut cu emoție glasul cald al lui Mihail Sadoveanu, rezonanța înconfundabilă a *Scrisorii a III-a* interpretată de George Vraca, timbrul special al vocii lui Ion Manolescu, harul de „goinitor” al versului al lui Ludovic Antal. Frazе cunoscute de fiecare dintre noi, prezente în orice manual de școală, au dobândit acum o expresivitate, o vibrație unică, rostite de chiar aceia care le-au gândit: Tudor Arghezi, George Călinescu, Tudor Vianu, Perpessicius, Al. Philippide.

Regizorul Constantin Dinischiotu a știut să găsească liantul unui material divers; se cuvine remarcată și interpretarea, datorată unei foarte ample, dar omogene distribuții, incluzând nume dintre cele mai sonore ale teatrului nostru actual.

Cristina Dumitrescu

meridiane ● meridiane

Tricentenarul Comediei Franceze

Anul 1980 este un an aniversar pentru Casa lui Molière, care își sărbătorește acum intrarea în cel de-al patrulea ei veac.

Trei sute de ani au trecut de când, printr-un decret al Regelui-Soare, s-a înființat, în 1680, „Trupa Comedienților Regelui, singura autorizată să joace în Franța, în Paris și în împrejurimi”, adunând 27 de actori veniți de la Hôtel de Bourgogne și Hôtel de Guénégaud, două dintre faimoasele scene ale epocii. Astfel, sub deviza „Simul et Singulis” („Unul pentru toți, toți pentru unul”), a luat naștere Comedia Franceză, scenă națională a Franței, prestigioasă instituție de cultură cu o glorioasă istorie desfășurată sub șase regi, doi împărați și cinci republici. Tricentenarul, inaugurat cu un spectacol de gală în seara zilei de 14 ianuarie — reprezentație ce recom-pune un secol din istoria

teatrului (1680—1780) —, va fi sărbătorit conform unui program complex, pe parcursul întregului an, aducând la rampă 35 de premiere. Primele titluri: *Tartuffe*, într-o nouă montare semnată de Jean-Paul Roussillon, *Capriciile Mariannei*, dirijate de François Beaulieu, *Pescărușul*, în regia lui Otomar Krejka, *Burghezul gentilom* cu Jean-Paul Poulain în rolul titular, spectacol pe care Jean Laurent îl va inscena la Versailles.

Tricentenarul apare și ca un prilej de reformulări programatice. Într-un articol publicat în *Le Figaro* sub semnătura lui Jacques Toja, noul Administrator al Casei, ce a preluat succesiunea lui Pierre Dux, declară că îl pasionează chipul de miine al Comediei Franceze: „*nu numai un teatru de repertoriu și consacrare, ci și unul de deschidere și cre-*

afie”... Răspunzând unor critici aduse ultimei premiere de pe afiș, *Turnul Babel* de Arrabal, reprezentație viu disputată, Jacques Toja afirmă: „*Comedia Franceză nu este o școală unde se învață bunele maniere și virtuțile morale. Este un teatru, cu alte cuvinte, un loc unde se pun în scenă lumea noastră, problemele noastre, limba pe care o vorbim, în evoluția lor... Dacă predecesorii noștri n-ar fi pus în scenă decât capodopere, majoritatea pieselor pe care azi le considerăm capodopere n-ar fi fost înscrise niciodată în repertoriul nostru... Să nu spunem că personajele comediilor secolului XVIII «iertăți-ne greșelile noastre», ci, dimpotrivă «Ajutați-ne să fim mai credincioși nouă înșine, cu alte cuvinte, inventivi și îndrăzneți».*”

Cuvinte încurajatoare pentru iubitorii teatrului de pretutindeni, bucuroși să afle că, în Casa lui Molière, tradiția, nutrită de cultura a trei veacuri, e receptivă la marile mutații ce se produc în acest sfârșit de secol 20.